

Accountantsopleidingen presteren goed volgens de nieuwe eisen

14-12-2017

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) heeft vastgesteld dat alle acht door haar gevisiteerde opleidingen tot registeraccountant (RA) in Nederland voldoen aan de nieuwe kwaliteitseisen die sinds 2016 gelden. Het betreft de RA-opleidingen van de volgende instellingen: Maastricht University, Vrije Universiteit Amsterdam, Rijksuniversiteit Groningen, Tilburg University, de Universiteit van Amsterdam, Nyenrode Business Universiteit, en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Deze opleidingen hebben laten zien niet alleen vakinhoudelijk maar ook competentiegericht in te kunnen spelen op de ontwikkelingen binnen de accountancy. Registeraccountants voldoen aan de hoogste eisen en zijn uitstekend geëquipeerd voor de uitoefening van het vak.

CEA heeft vastgesteld dat niet alleen de basiskwaliteit van alle RA-opleidingen voldoende is gewaarborgd, maar dat de opleidingen in een aantal gevallen meer doen dan de nieuwe eindtermen vragen. Dat schept vertrouwen in de toekomst en geeft de Nederlandse accountancy meer aanzien, zeker ook internationaal. Anders dan de voorgaande aanwijzingen in 2007 en 2011 geldt deze nieuwe aanwijzing voor onbepaalde tijd. Daaruit blijkt een gefundeerd vertrouwen in de opleidingen. CEA houdt uiteraard tussentijds wel toezicht op het waarborgen van de vastgestelde kwaliteit. De mogelijkheid tot het intrekken van de aanwijzing blijft bestaan.

Nieuwe eisen, nieuwe accenten

In 2016 zijn de opleidingseisen aangepast om de accountantsopleidingen beter af te stemmen op de pluriforme beroepspraktijk en op de behoeften vanuit de markt aan diensten van accountants. Dat het alle opleidingen is gelukt om in zo'n korte periode te voldoen aan de nieuwe eindtermen stemt CEA tevreden. De nieuwe opleidingseisen, oftewel eindtermen, zijn gebaseerd op het nieuwe beroepsprofiel van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). De nieuwe eindtermen zijn in samenspraak met alle stakeholders, waaronder de betreffende onderwijsinstellingen, opgesteld. Het accent is verschoven van enkel vakinhoudelijk naar meer competentiegericht onderwijs met nieuwe vakgebieden als gedrag, ethiek en besluitvorming en strategie, leiderschap en organisatie. Voor reeds bestaande onderwerpen als IT en de maatschappelijke rol van de accountant is meer aandacht gekomen. Het traditionele onderwijs in de vorm van hoorcolleges en werkcolleges is verrijkt met nieuwe vormen van onderwijs en toetsing zoals: e-learning, het geven van presentaties, het schrijven van essays en het uitvoeren van (praktijk)opdrachten. Daarmee is er binnen de opleidingen meer ruimte gecreëerd voor samenwerking van de studenten en voor de integratie van theorie en praktijk. De nieuwe eindtermen bieden meer mogelijkheden tot differentiatie waardoor er voor de opleidingen meer ruimte is om zich te profileren. CEA heeft gezien dat opleidingen op verschillende gebieden ook invulling geven aan die differentiatie en profilering en juicht dat toe.

De bevindingen

Voor alle opleidingen geldt dat de commissie heeft kunnen vaststellen dat de organisatiestructuur, de processen en de middelen om kwaliteit te kunnen blijven garanderen aanwezig zijn. De opleidingen hadden tijdens de aanwijzingsprocedure een proactieve houding in het verstrekken van de juiste informatie. Ze hebben laten zien de implementatie van de nieuwe eindtermen goed te hebben aangepakt en aangetoond hoe zij aan de nieuwe eindtermen voldoen. Zo heeft CEA ook vast kunnen stellen dat de leiding van de onderzochte onderwijsinstellingen uitstekend op zijn taak berekend is en zich bewust toont van het belang van het waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. De opleidingen zijn ieder stabiel bevonden en er is geen reden te twijfelen aan de continuïteit van het onderwijs.

Alle opleidingen zijn meer aandacht gaan besteden aan IT. Enkele opleidingen hebben het zelfs tot speerpunt gemaakt en doen op dit vlak meer dan vereist. Ontwikkelingen op het gebied van onder meer (big) data-analyse, process mining, cyber crime en security, privacy, mobile technology, continuous monitoring, blockchain, cloud computing en robotisering zijn onderdeel geworden van het curriculum.

Ook is vastgesteld dat de door CEA ongewenste concurrentie op nominale studieduur tussen de verschillende RA-opleidingen is gestopt. Nu is er sprake van dat enkele opleidingen het curriculum hebben verzaard en de nominale studieduur hebben verlengd of overwogen te verlengen om het studierendement te verbeteren. CEA gaat over het wat en niet over het hoe, maar de commissie juicht het toe dat de onderwijsinstellingen kritischer zijn geworden in de vormgeving van hun opleiding.

Aandachtspunten

CEA heeft ook vast kunnen stellen dat de kwaliteit en de kwantiteit van het docentenkorps momenteel is geborgd. Gezien de vergrijzing is het wel noodzaak dat de opleidingen investeren in het aantrekken van nieuwe hoogleraren, docenten en correctoren om de vereiste kwaliteit en ontwikkelingen in het onderwijs te kunnen blijven garanderen. Het gaat daarbij vooral om het binden van docenten met praktijkervaring aan de opleiding, maar ook om het in stand houden van het academische niveau. CEA stelt dat het noodzakelijk is om extra aandacht te geven aan de instroom van promovendi en het handhaven van voldoende hoogleraren die tevens voeling hebben met de praktijk, juist ook bij de postmaster opleidingen.

Klaar voor de toekomst

De wettelijke taken van CEA zijn het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen en het toezicht houden op de naleving van die eindtermen. Daarmee dient de commissie een publiek belang, het moet immers leiden tot een nieuwe generatie kwalitatief goede accountants.

CEA heeft vast kunnen stellen dat de opleidingen tijdens deze aanwijzingsprocedure hebben voorgesorteerd op de nieuwe ontwikkelingen in het vak. Om toekomstbestendig te blijven moeten de opleidingen zich wel blijven ontwikkelen. CEA voorziet dat vooral op het gebied van IT, waar de ontwikkelingen razendsnel gaan, een flinke investering van de opleidingen nodig zal blijven.

Aan de huidige beroepsgroep wil CEA meegeven dat het ook voor deze generatie registeraccountants van belang is om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen. Wie de opleiding heeft afgerond zal daarom moeten blijven investeren in het bijblijven op de laatste ontwikkelingen van het vak. Het zou daarom goed zijn als de nieuwe opleidingseisen ook een rol gaan spelen in het nieuwe stelsel van permanente educatie dat door de NBA wordt voorbereid.

Nu de aanwijzing voor onbepaalde tijd is gaat CEA haar risicogericht toezicht voor een belangrijk deel baseren op thema- en beleidsonderzoeken. De Nederlandse accountantsopleidingen behoren internationaal tot de top en de CEA ziet erop toe dat dat zo blijft.

In 2018 zal CEA een vergelijkbaar onderzoek naar de kwaliteit van alle AA-opleidingen bij de hogescholen uitvoeren.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Contactpersoon: Jan-Paul Leerentveld, secretaris CEA

Telefoon: (020) 301 04 00

Mobiel: (06) 10 51 41 12

E-mail: jp.leerentveld@cie-ea.nl

Website: www.ceaweb.nl